

ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ

છ-૩ સર્કલ પાસે, છ રોડ, સેક્ટર-૧૦/એ, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦

ખ.ક.૭૬/૨૦૨૪-૨૫

જગ્યાનું નામ: આ દર્શાવેલ શાળા (વિકસતિ જાતિ કલ્યાણ), આ ચાર્ય, વર્ગ-૨
ભાગ-૧ અને ભાગ-૨ ના ૧૮૦ મિનિટના સંયુક્ત પ્રશ્ન પત્રની પ્રાથમિક કસોટીનો
અભ્યાસક્રમ

સીધી પસંદગીથી ભરતીની પ્રાથમિક કસોટીનો અભ્યાસક્રમ		
ભાગ-૧		
માધ્યમ: ગુજરાતી		કુલ ગુણ : ૧૦૦
મુદ્દા	વિષય	ગુણ
૧	ભારતની ભૂગોળ- ભૌગોલિક, આર્થિક, સામાજિક, કુદરતી સંસાધન અને વસ્તી અંગેની બાબતો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે	૩૦
૨	ભારતનો સાંસ્કૃતિક વારસો- સાહિત્ય, કલા, ધર્મ અને રચાપત્યો- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે	
૩	ભારતનો ઇતિહાસ- ગુજરાતના ખાસ સંદર્ભ સાથે	
૪	ભારતની અર્થવ્યવસ્થા અને આયોજન	
૫	ભારતીય રાજનીતિ અને ભારતનું બંધારણ: (૧) આમુખ (૨) મૂળભૂત અધિકારો અને હુકમો (૩) રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો (૪) સંસદની રચના (૫) રાષ્ટ્રપતિની સત્તા (૬) રાજ્યપાલની સત્તા (૭) ન્યાયતંત્ર (૮) અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ અને સમાજના પછાત વર્ગો માટેની જોગવાઈઓ (૯) નીતિ આયોગ (૧૦) બંધારણીય તથા વૈદ્યાનિક સંસ્થાઓ- ભારતનું ચૂંટણી પંચ, કોમ્પ્યુટર એન્ડ ઓડિટર જનરલ, માહિતી આયોગ	
૬	સામાન્ય વિજ્ઞાન, પર્યાવરણ અને ઈન્ફર્મેશન એન્ડ કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી	૧૦
૭	ખેલ જગત સહિત રોજબરોજના પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય મહત્વના બનાવો	૧૦
૮	સામાન્ય બૌદ્ધિક ક્ષમતા કસોટી (૧) તાર્કિક અને વિશ્લેષણાત્મક ક્ષમતા	૩૦

	<p>(૨) સંખ્યાઓની શ્રેણી સંકેત અને તેનો ઉકેલ.</p> <p>(૩) સંબંધ વિષયક પ્રશ્નો.</p> <p>(૪) આકૃતિઓ અને તેના પેટા વિભાગ, વેન આકૃતિઓ</p> <p>(૫) ઘડીયાળ, કેલેન્ડર અને ઉમર સંબંધિત પ્રશ્નો.</p> <p>(૬) સંખ્યા વ્યવસ્થા અને તેના માનક્રમ.</p> <p>(૭) શૈખિક સમીકરણ (એક કે બે ચલમાં)</p> <p>(૮) પ્રમાણ, હિસ્સો અને ચલ.</p> <p>(૯) સરેરાશ યા મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક, ભારિત સરેરાશ. .</p> <p>(૧૦) ઘાત અને ઘાતાંક, વર્ગ, વર્ગમૂળ, ઘનમૂળ, ગુ.સા.અ. અને લ.સા.અ</p> <p>(૧૧) ટકા, સાદુ અને ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ, નહો અને ગુકુશાન.</p> <p>(૧૨) સમય અને કાર્ય, સમય અને અંતર, ઝડપ અને અંતર.</p> <p>(૧૩) સરળ ભૌતિક આકૃતિઓના ક્ષેત્રફળ અને પરિમિતિ, જથ્થો અને સપાટીનો વિસ્તાર (છ સમાંતર બાજું ધરાવતો ઘન, ઘન, સિલિન્ડર, શંકુ આકાર, ગોળાકાર).</p> <p>(૧૪) રેખા, ખૂણા અને સામાન્ય ભૌમિતિક આકૃતિઓ-સાદી કે ત્રાંસી સમાંતર રેખાઓના ગુણધર્મો, ત્રિકોણની સાપેક્ષ બાજુઓના માપનના ગુણધર્મો, પાયથાગોરસનો પ્રમેય, ચતુર્ભૂજ, લંબગોળ, સમાંતર બાજુ ચતુષ્કોણ, સમભૂજ ચતુષ્કોણ.</p> <p>(૧૫) બીજગણિતનો પરિચય-BODMAS-કાનાભાગુવઓ-વિચિત્ર પ્રતિકોની સરળ સમજૂતિ.</p> <p>(૧૬) માહિતીનું અર્થઘટન, માહિતીનું વિશ્લેષણ, માહિતીની પર્યાપ્તતા, સંભાવના</p>	
૯	<p>ગુજરાતી વ્યાકરણ</p> <p>(૧) બેડણી</p> <p>(૨) સમાનાર્થી-વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો</p> <p>(૩) રૂઢિપ્રયોગો અને કહેવતો</p> <p>(૪) સમાસ</p> <p>(૫) સંધિ</p> <p>(૬) અલંકાર</p> <p>(૭) છંદ</p>	૧૦
૧૦	<p>English Grammar</p> <p>(1) Articles, Pronouns, Adjectives, Prepositions, Conjunctions and Question tag.</p> <p>(2) Verb and Tense, Agreement between subject and verb, Gerund, Participles.</p> <p>(3) Modal auxiliaries. Usage of can, may, could, should, etc.</p> <p>(4) Use of some, many, any, few, a little, Since and for.</p> <p>(5) Active and passive voice</p> <p>(6) Degrees of adjectives.</p> <p>(7) Common errors of usage.</p>	૧૦

❖ મુદ્દા ક્રમાંક ૮ થી ૧૦ માટેનો અભ્યાસક્રમ ધોરણ ૧૨ સમકક્ષ રહેશે.

Syllabus for preliminary test for recruitment from Direct Selection Part-1		
Medium: Gujarati 100		Total Marks:
Point No.	Subject	Marks
1	Geography of India – Geographical, Economic, Social, Natural Resources and Population related topics – With Special reference to Gujarat	30
2	Cultural Heritage of India – Literature, Arts, Religion and Architecture - With Special reference to Gujarat	
3	History of India- With Special reference to Gujarat	
4	Indian Economy and Planning	
5	Indian Politics and Constitution of India: (1) Preamble (2) Fundamental Rights and Fundamental Duties (3) Directive Principles of State Policy (4) Composition of Parliament (5) Powers of the President of India (6) Powers of Governor (7) Judiciary (8) Provisions for Scheduled Casts, Scheduled Tribes and Backward Classes of the society (9) NITI Aayog (10) Constitutional and Statutory Bodies: Election Commission of India, Comptroller and Auditor General, Information Commission	
6	General Science, Environment and Information & Communication Technology	10
7	Daily events of Regional, National and International Importance including Sports	10
8	General Mental Ability Test (1) Logical Reasoning and Analytical Ability (2) Number Series, Coding-Decoding (3) Questions about relationship. (4) Shapes and their Sub-sections, Venn Diagram (5) Questions based on Clock, Calendar and Age (6) Number system and order of Magnitude (7) Linear Equations - in one or two Variables (8) Ratio, Proportion and Variation (9) Average of Mean, Median, Mode- including weighted Mean (10) Power and Exponent, Square, Square Root, Cube Root, H.C.F. & L.C.M. (11) Percentage, Simple and Compound Interest, Profit and Loss (12) Time and Work, Time and Distance, Speed and Distance (13) Area and Perimeter of Simple Geometrical Shapes, Volume	30

	<p>and Surface Area of Sphere, Cone, Cylinder, Cubes and Cuboids</p> <p>(14) Lines, Angles and Common geometrical figures - properties of transverse or parallel lines, properties related to measure sides of a triangle, Pythagoras theorem, quadrilateral, rectangle, Parallelogram and rhombus.</p> <p>(15) Introduction to algebra-BODMAS, simplification of weird Symbols.</p> <p>(16) Data interpretation, Data Analysis, Data sufficiency, Probability</p>	
9	<p>Gujarati Grammar</p> <p>(૧) જોડણી</p> <p>(૨) સમાનાર્થી-વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો</p> <p>(૩) રૂઢિપ્રયોગો અને કહેવતો</p> <p>(૪) સમાસ</p> <p>(૫) સંધિ</p> <p>(૬) અલંકાર</p> <p>(૭) છંદ</p>	10
10	<p>English Grammar</p> <p>(1) Articles, Pronouns, Adjectives, Prepositions, Conjunctions and Question tag.</p> <p>(2) Verb and Tense, Agreement between subject and verb, Gerund, Participles.</p> <p>(3) Modal auxiliaries. Usage of can, may, could, should, etc.</p> <p>(4) Use of some, many, any, few, a little, Since and for.</p> <p>(5) Active and passive voice</p> <p>(6) Degrees of adjectives.</p> <p>(7) Common errors of usage.</p>	10

- ❖ The standard of the syllabus for point no. 8 to 10 will be equivalent to Standard 12.

ભાગ-૨

આદર્શ નિવાસી શાળાના આચાર્ય (વિ.જા), વર્ગ-૨ ની જગ્યા પર ભરતી માટેની પ્રાથમિક કસોટીનો અભ્યાસક્રમ

કુલ પ્રશ્નો-૨૦૦

કુલ ગુણ-૨૦૦

માધ્યમ- ગુજરાતી

1. ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૭૨
2. ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ વિનિયમો, ૧૯૭૪
3. બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૯
4. બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર નિયમો, ૨૦૧૨
5. ગુજરાત સરકારનું સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગનું માળખું, ગુજરાતમાં આદર્શ નિવાસી શાળાની સંકલ્પના, ઉદ્દેશ અને વિકાસ, આદર્શ નિવાસી શાળાના વિકાસને સંલગ્ન રાજ્ય સરકારની યોજનાઓ, વિકસતી જાતિના બાળકોના શિક્ષણને પ્રોત્સાહિત કરવા માટેની રાજ્ય સરકારની વિવિધ યોજનાઓ.
6. ગુજરાતમાં શૈક્ષણિક સંસ્થાઓનું સંચાલન, ગુજરાતમાં શૈક્ષણિક સંસ્થાના પ્રશ્નો અને ઉપાયો, ગુજરાત સરકારના શિક્ષણ વિભાગની કચેરીઓ જેવી કે ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગુજરાત રાજ્ય પાઠ્યપુસ્તક મંડળ, ગુજરાત રાજ્ય પરીક્ષા બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી ભવન, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, નગર શિક્ષણ સમિતિ, જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી વચ્ચે આંતર સંબંધો અને તેમના કાર્યો.
7. ગુજરાતમાં શિક્ષણ વ્યવસ્થા-ત્રુટિઓ, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ-તાલીમ, તાલીમ વ્યવસ્થા, મહત્વ, માધ્યમિક શિક્ષણની જાહેર પરીક્ષા વ્યવસ્થા, માળખું –સંચાલન.

8. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-૨૦૨૦, શિક્ષણમાં નુતન પ્રવાહો, શિક્ષણ સુધારણા અને પહેલ (રાજ્ય અને કેન્દ્ર કક્ષાએ)
9. શિક્ષણમાં નવીન પ્રવૃત્તિઓનું જ્ઞાન અને અમલીકરણ, વિદ્યાર્થીઓના સંતુલિત વિકાસ માટે નિવાસી શાળાઓની ભૂમિકા.
10. શીખવવાના કૌશલ્યો, શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ.
11. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન
12. શાળાકીય નેતૃત્વ : શાળા સંચાલનના મૂળ સિદ્ધાંતો, વ્યવસ્થાપનના કાર્યો અને ફરજો, પ્રેરણા, માહિતીની વિશ્લેષણ અને અર્થઘટન, નેતૃત્વના ગુણો.
13. બૌદ્ધ કાલીન શિક્ષણ પ્રણાલી, વેદકાલીન શિક્ષણ પ્રણાલી, મધ્યકાલીન શિક્ષણ પ્રણાલી, આધુનિક શિક્ષણ પ્રણાલી, એનસીઈઆરટી અને તેના કાર્યો.
14. લોર્ડ મેકોલોની શિક્ષણ પ્રણાલી અને ભારતીય સમાજ જીવન પર તેની અસરો.
15. ગાંધીજી, વિવેકાનંદ, રવીન્દ્રનાથ ટાગોર અને મહર્ષિ અરવિંદ, ગિજુભાઈ બધેકા, જે. કૃષ્ણમૂર્તિ અને સાવિત્રીબાઈ ફૂલેની શિક્ષણની વિભાવના, ગુજરાતમાં શૈક્ષણિક ક્ષેત્રમાં અભિનવ પ્રયોગો- ગ્રામ ભારતી, લોક ભારતી, દક્ષિણમૂર્તિ વગેરે.
16. શિક્ષણ સુધારણા માટેના મહત્વના કમિશનની રચના અને ભલામણો જેમ કે રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ, ભારતીય શિક્ષણ પંચ, કોઠારી કમિશન વગેરે.
17. જિલ્લા, રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય સ્તરે પૂર્વ સેવા કાલીન અને સેવા કાલીન શિક્ષણ પ્રશિક્ષણની એજન્સીઓ અને સંસ્થાઓ: IASE, CTE, SCERT, DIET, SSA, NCERT, NCTE, UGC વગેરે.
18. રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ રૂપરેખા, ૨૦૦૫, શિક્ષક પ્રશિક્ષણ માટે રાષ્ટ્રીય અભ્યાસક્રમ રૂપરેખા, ૨૦૦૯.
19. પુસ્તકાલય પ્રવૃત્તિ અને વાંચન વિજ્ઞાન, ગુજરાતી ભાષા, સાહિત્ય અને વ્યાકરણ.
20. કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારની વિવિધ પ્રાથમિક-માધ્યમિક શિક્ષણની યોજનાઓ, મધ્યાહ્ન ભોજન યોજના અને સર્વ શિક્ષા અભિયાન.

21. લોકશાહી અને શિક્ષણ વ્યવસ્થાના આંતર સંબંધો, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા માટે શિક્ષણ.
22. માહિતીનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૫, જાતીય ગુનાઓ સામે બાળકોને રક્ષણ આપતો(POSCO) અધિનિયમ-૨૦૧૨
23. વૈશ્વિક સંદર્ભમાં બદલાતા જતા પરિપ્રેક્ષ્ય સાથે શિક્ષણમાં નાવિન્યકરણ અને સંશોધન.
24. ઇન્ફર્મેશન અને કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી(ICT)ની શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં ભુમિકા અને પ્રવર્તમાન સમયમાં તેની અગત્યતા, મલ્ટીમિડિયા અને ઇ-કન્ટેન્ટ: મલ્ટીમિડિયાની જરૂરિયાત, ઇ-બુક, ઓડિયો બુક, વિડીયો મિડીયા, ઓડિયો અને વિડિયો રેકોર્ડિંગ અને એડીટીંગ માટેના સાધનો, ઇ-કન્ટેન્ટ ડેવલપમેન્ટ. ઓનલાઇન ટીચીંગ ટૂલ્સ, મૂલ્યાંકન માટે ડિજિટલ ટૂલ્સ, સંચાર સાધનો, ઓપન એજ્યુકેશનલ સિસોર્સીઝ જેવા કે MOOCS, ઇ-લાઇબ્રેરી વગેરે.
25. ઉક્ત બાબતોને લગતા સાંપ્રત પ્રવાહો અને તાજેતરની સિધ્ધિઓ.